

HÜSEYİN HATEMİ

AİLE HUKUKU

onikilevha
TANIMLI YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

9. BASI'NIN SUNUŞU	V
8. BASI'NIN SUNUŞU	VII
7. BASI'NIN SUNUŞU	IX
6. BASI'NIN SUNUŞU	IX
İÇİNDEKİLER	XI
§1. GİRİŞ	1
I. Aile Kavramı	1
II. Aile Hukuku Kavramı	2
III. Türk Aile Hukuku'nun Gelişim Sürecine Kısa Bir Bakış	3
IV. Aile Hukuku Kaynakçasına Genel Bakış	5
V. Aile Hukuku'na Hakim Temel İlkeler	6
§2. NİŞANLANMA	7
I. "Nişanlanma"nın Hukukî Niteliği	7
1. Kavram ve Terim	7
II. Nişanlanma Sözleşmesinin Geçerlik Şartları	9
1. "Nişanlanma"nın Yokluğu	9
2. Nişanlanmanın Geçerlik Şartları ve Hükümsüzlüğü	11
a. Ehliyet şartı ve ehliyetsizliğin sonucu	11
b. Şekil şartı	14

c. Geniş anlamda konuya ilişkin şartlar.....	14
d. İrade bozukluğu bulunmaması şartı.....	16
III. Nişanlanma Sözleşmesinin Hükümleri	17
1. Sadakat Yükümü	17
2. Cayma Tazminatı veya Cezaî Şart Kararlaştırılmasının Sonuçları	18
3. Nişanlanma Sözleşmesinin Yan Sonuçları.....	21
IV. Nişanlanma Sözleşmesinin Meydana Getirdiği Nişanlılık Durumunun Sona Ermesi	21
V. Nişanlılık Durumunun Sona Ermesi Dolayısı ile Söz Konusu Olabilecek Talepler	23
1. Hediyelerin Geri İstenmesi	23
2. Giderim Talebi.....	24
a. Maddi tazminat (TMK. 120).....	24
b. Manevî tazminat (TMK. 121)	26
§3. EVLENME SÖZLEŞMESİ VE KURUCU UNSURLARI	30
I. Evlenme Sözleşmesi Hakkında Genel Açıklama.....	30
II. Evlenme (Nikâh) Sözleşmesinin Kurucu Unsurları	32
1. Genel Açıklama	32
2. İrade Açıklamalarının Yokluğu	33
a. İrade beyanlarından birisi veya her ikisinin hiç bulunmaması.....	33
b. Hiç değilse bir irade açıklamasının var, ne var ki olumsuz yönde olması.....	33
c. Temsilci veya aracı vasıtası ile irade açıklanması	33
3. Müstakbel Eşler Arasında Cins Farkının Bulunmayışı	34
4. Evlenme Konusundaki İrade Beyanlarının, Evlendirme Memuru Sıfatını Haiz Bir Kimse Önünde Yapılmaması.....	36
III. “Yokevlilik”lere “Evli Gibi Birlikte Yaşama” (Fiili Evlilik) Olarak Bazı Sonuçlar Bağlanabilir mi?	42
§4. EVLENME EHLİYETİ VE EVLENME ENGELLERİ	43
I. Evlenme Ehliyeti	43

1. Hak ehliyeti	43
2. Fiil ehliyeti.....	46
II. Evlenme Engelleri.....	48
1. Genel Açıklama	48
2. Kesin Evlenme Engelleri	50
a. Evlenme Engeli Olarak: Mevcut Evlilik (TMK. 130)	50
b. Evlenme Engeli Olarak: Yasak Tür ve Dereceden Hısımlık	53
3. Kesin Olmayan Evlenme Engelleri	59
a. Kadın İçin Bekleme Süresi.....	59
b. Evlenme İşlemi Açısından Sakıncalı Görülen Akıl Hastalığı Dışındaki Hastalıklar	61
c. Evlenmenin Kurucu Olmayan Usûl ve Şekil Şartlarının Yerine Getirilmemesi.....	61
§5. EVLENME BAŞVURUSU, EVLENME İZİNİ BELGESİ, EVLENME TÖRENİ	61
I. Genel Açıklama	61
II. Evlenme Başvurusu ve Evlenme İzni Belgesi Alınması.....	62
1. Başvuru ve Eklenecek Belgeler	62
2. Başvurunun Reddi.....	62
3. Redde İtiraz	63
4. İzin Belgesi.....	63
5. “Evlenmenin Önlenmesi” Davası Açılabilir mi?.....	64
III. Evlenme Töreni	64
IV. Dinî Tören	65
§6. EVLENMENİN GEÇERSİZLİĞİ.....	66
I. Genel Açıklama	66
II. Mutlak Butlan Yaptırımını	68
1. Mutlak butlan sebepleri.....	68
2. Mutlak butlan yaptırımının özellikleri.....	68
3. Mutlak butlan kararının sonuçları.....	68

4. Mutlak Butlan Yaptırımının Zayıflaması ve Ortadan Kalkması	70
a. Butlan davasının, sona ermiş bir evlilik için ikame edilmesi (TMK. 147/1).....	70
b. Ayırdetme gücünün sürekli bir sebeple yokluğu durumunda, sonradan kazanılması	71
c. Evlenmeye engel akıl hastalığının sonradan iyileşmesi.....	72
d. Mutlak butlan davası açma hakkının ortadan kalkması (TMK. 147/3)	73
III. Nisbî Butlan Sebepleri ve Nisbî Butlan Yaptırımının Özellikleri ...	74
1. Nisbî Butlan Sebepleri	74
a. Genel açıklama	74
b. Geçici olarak –evlenme akdi sırasında– ayırdetme gücü yoksunluğu (TMK. 148).....	75
c. Yasal temsilcinin izninin bulunmayışı (TMK. 153)	75
d. İrade bozukluğu (yanılma, aldatma, korkutma) halleri.....	75
aa. Yanılma(Hata) (TMK. 149)	76
bb. Aldatma (Hile) (TMK. 150).....	78
aaa. Namus ve onur (=haysiyet) hilesi	78
bbb.Davacının veya altsoyunun sağlığı için ağır tehlike oluşturan bir hastalık gizlenmiştir	78
cc. Korkutma (ikrah, tehdit) (TMK. 151)	79
2. Nisbî Butlan Yaptırımının Özellikleri	80
§7. EVLİLİK BİRLİĞİNİN HÜKÜMLERİ.....	82
I. Genel açıklama	82
II. Konutun Seçimi ve Aile Konutu Üzerindeki İşlemler	83
III. Kadının Soyadı.....	86
IV. Evlilik Birliğinin Temsili.....	89
V. Eşlerin Meslek ve İş (TMK. 192).....	92
VI. Eşlerin Hukukî İşlemleri (TMK. 193).....	94
VII. Evlilik Birliğinin Kurulmasının Doğurduğu Genel Sonuçlar.....	94

§8. EVLİLİK BİRLİĞİNİ KORUMA TEDBİRLERİ	95
I. Genel Açıklama	95
II. Özel Koruma Önlemleri (Tedbirleri)	96
1. Eşler Birlikte Yaşarken “Ailenin Geçimi” İçin Katkı Belirlenmesi.....	96
2. Birlikte Yaşamaya Ara Verilmesi (TMK. 197).....	96
3. Borçlulara Ait Önlemler (TMK. 198).....	96
4. Tasarruf (Harcama) Yetkisinin Sınırlanması (TMK. 199-200).....	97
III. Önlemler Konusunda Yetkili (Aile) Mahkemesi	98
IV. Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun.....	98
V. Önceki MK’da Yer Alıp da TMK’da Yer Verilmeyen Tedbirler ...	100
1. Cebri İcra Yasağı.....	100
2. Kadın Eşin kocası Yararına Borç Altına Girmesinin Hakim Onayına Bağlı Kılınması Önlemi (Önceki MK. 169/son)	100
§9. EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİ.....	101
I. Genel Açıklama	101
II. Seçimlik Mal Rejimleri.....	104
1. Genel Açıklama	104
2. Mal Rejimi Sözleşmesi.....	104
a. Genel olarak	104
b. Sözleşme ehliyeti (m. 204)	104
c. Sözleşme şekli (TMK. 205).....	105
3. Seçimlik Mal Rejimi Türleri	106
a. Mal ayrılığı (TMK. 242).....	106
b. Paylaşmalı mal ayrılığı (TMK. 244-256)	106
c. Mal ortaklığı (TMK. 256-281).....	106
III. Yasal Mal Rejimi: Edinilmiş Mallara Katılma (TMK. 218-244). 106	
1. Edinilmiş Mal ve Kişisel Mal Ayırımı (TMK. 219-222).....	106
2. Mal Rejiminin Sona Ermesi ve Tasfiye.....	108

a. Sona erme türleri.....	108
b. Tasfiye (m. 226-241)	108
c. Edinilmiş Mallara Katılma Alacağı'nın Belirlenmesi.....	108
IV. Edinilmiş mallara katılma rejiminde tasfiye, katılma alacağı ve katkı payının belirlenmesi	110
V. Üçüncü kişilere karşı dava (TMK. 241)	115
§10. EVLİLİĞİN SONA ERMESİ VE ÖZELLİKLE BOŞANMA ..	115
I. Genel Açıklama.....	115
II. Boşanma Sebeplerine Genel Bakış	116
1. Genel Açıklama	116
2. “Özel ve Genel Boşanma Sebebi” Ayırımı.....	118
3. Mutlak-Nisbî Boşanma Sebebi Ayırımı.....	119
III. Boşanma Sebeplerinin Gerçekleşme Şartları.....	120
1. Zina (TMK. 161).....	120
2. Hayata Kasd, Pek Kötü veya Onur Kırıcı Davranış (TMK. 162)	120
3. Suç İşleme ve Haysiyetsiz Hayat Sürme (TMK. 163)	121
4. Terk (TMK. 164)	122
5. Akıl Hastalığı (TMK. 165).....	123
6. Boşanma Davasının Reddinden Sonra Ortak Hayatın Kurulamaması (TMK. 166/son).....	123
7. Genel Boşanma Sebebi (Evlilik Birliğinin Sarsılması) (TMK. 166/1, 2).....	125
8. Anlaşmalı Boşanma (TMK. 166/3)	126
IV. Özel ve Genel Boşanma Sebepleri İlişkisi.....	127
V. Boşanma Davasında Usul Kuralları	128
1. Görev ve Yetki.....	128
2. Yargılama Usulü Kuralları	128
3. Boşanma Davasında Alınacak Tedbirler (TMK. 169= Geçici Önlemler)	129
VI. “Ayrılık” Kurumu.....	130
VII. Boşanmanın Sonuçları	132

VIII. Boşanmanın “Yan Sonuçları” Arasında: Bir Eşin Diğer Eşe İleri Sürebileceği Talepler	136
1. Genel açıklama	136
2. Eşler arasında fer’î sonuç sözleşmesi yoksa, hakimin hükme bağlayacağı nafaka ve tazminat talepleri	137
a. Yoksulluk nafakası (TMK. 175).....	137
b. Maddî tazminat (TMK. 174/1)	138
c. Manevî tazminat (TMK. 174/2)	138
3. Maddî Tazminat ve Nafakanın Ödeme Biçimi.....	139
4. İradın Hakkaniyet Gereği Arttırılması veya Azaltılması (TMK. 176/4)	140
5. İradın Miktarının Gelecek Yıllar İçin Belirlenebilmesi.....	140
6. Düşün Hediyealarının İadesi.....	140
IX. Evlilik Birliğinin Üçüncü Kişi Tarafından İhlali	141
§11. SOYBAĞI KAVRAMI VE TÜRLERİ	142
I. Kavram ve Terim.....	142
II. Soybağının Türleri	143
1. Genel Açıklama	143
2. Ana ile Soybağı	143
3. “Yumurta veren” kadın ile “doğuran kadın” aynı kadın olmadığı takdirde, hangisi ana sayılacaktır?.....	145
4. Evlilik içinde doğan veya ana rahmine düşen çocuğun soybağının, “kocanın babalığı karinesi” ile babaya bağlanması.....	146
a. Evlilik içinde doğan çocuk.....	146
b. Evlilik içinde ana rahmine düşen çocuk.....	147
5. Kocanın babalığı karinelerinin çakışması (TMK.290).....	148
6. Babası hukuken belli olmayan çocuk	149
7. Evlât edinme.....	149
III. Soybağının Hükümleri.....	150
1. Çocuğun Soyadı.....	150
2. Velayet bir tarafta ise diğer tarafın kişisel ilişki talebi.....	150

3. Çocuğun giderleri.....	151
4. Mirasçılık sıfatı. (Ana babayla çocuk arasında).....	151
§12. SOYBAĞININ REDDİ	151
I. Soybağının Reddi Davası.....	151
1. Davanın niteliği:	151
2. Davacılar	151
a. Diğer ilgililerin dava açma haklarının söz konusu olabilmesi için aranan kanunî şart	152
b. Diğer ilgililerden; kocanın bazı hısımları	152
c. Baba olduğunu iddia eden kişi (TMK. 291/1)	153
3. Soybağının reddi davasının davalıları	156
4. Soybağının reddi davasının hak düşürücü süreleri	156
5. Kocanın ananın başka bir erkekten gebe kalmasına veya bu gebeliğin başka bir erkekten sperm alınarak sağlanmasına muvafakati; sonradan soybağının reddi davası açma hakkını ortadan kaldırır mı?	158
II. Soybağının Reddi Davasında İsbat (Kanıtlama).....	158
1. Çocuk evlenmeden önce veya ayrı yaşama sırasında ana rahmine düşmüş ise	158
2. Kritik dönemin, hakim iznine veya hükmüne dayanarak “ayrı yaşama” dönemine isabet etmesi	159
3. “Kolaylaştırılmış red” şartlarının olmadığı, evlilik içinde ve ayrılık kararına rastlamayan bir sırada ana rahmine düşmüş çocuk.....	159
4. MK 284 gereğince, soybağına ilişkin davalarda HUMK (HMK) uygulanır. Aşağıdaki kurallar da saklıdır.	160
§13. BABAYA SOYBAĞININ SONRADAN EVLENMEYLE KURULMASI.....	162
I. Genel Açıklama.....	162
II. Sonradan Evlenme Yoluyla Soybağı Kurulmasına itiraz Davası...	163
1. İtiraz davasının niteliği.....	163
2. Davacılar	163

3. Davalılar	165
4. Davacıların isbat yükü	165
5. Hak düşürücü süreler.....	166
§14. BABAYA SOYBAĞININ EVLİLİK DIŞINDA DOĞAN ÇOCUĞU “TANIMA” YLA KURULMASI.....	166
I. Genel Açıklama Tanımanın Hukukî Niteliği	166
II. Tanımanın iptali Davası.....	170
§15. EVLİLİK DIŞINDA DOĞAN ÇOCUĞUN BABALIK HÜKMÜYLE BABAYA BAĞLANMASI.....	172
I. Genel Açıklama	172
II. Babalık Davasının Niteliği ve Özellikleri	174
1. Davanın niteliği.....	174
2. Davacılar	174
3. Davalılar.....	174
4. Hak düşürücü süreler.....	174
5. Babalık davasında isbat.....	175
III. Babalık Hükümünün Sonuçları	176
1. Çocuk lehine	176
2. Ana lehine	176
§16. EVLÂT EDİNMEYEN DOĞAN SOYBAĞI İLİŞKİSİ.....	178
I. Genel Açıklama	178
II. Evlât Edinmenin Hukukî Niteliği.....	179
III. Bu Sözleşmenin Ahlâka Aykırı Tertiplere Araç Kılınmaması Gereği	179
IV. Evlât edinen ve edinilende aranan şartlar	180
1. Evlât edinende aranan şartlar.....	180
2. Evlât edinilende aranan şartlar	182
3. Hakimin Olumlu Kararı	183
V. Evlatlık İlişkisinin Kaldırılması	184
VI. Evlatlık İlişkisinin Hükümleri.....	185

§17. SOYBAĞININ HÜKÜMLERİ	185
I. Çocuğun soyadı.....	185
II. Soybağından doğan yasal yükümlülük.....	186
III. Çocuk ile kişisel ilişki	186
IV. Çocuğun bakım ve eğitim giderleri.....	187
§18. VELÂYET	187
I. Genel açıklama	187
II. Velayet hakkı sahipleri.....	188
III. Velâyetin Kapsamı	188
IV. Çocuğun Korunması	190
V. Velayetin Kaldırılması	191
1. Genel olarak	191
2. Velâyete sahip ana veya babanın yeniden evlenmesi (TMK.349)	191
3. Velâyetin kaldırılmasında ana ve babanın yükümlülüğü	191
4. Durumun değişmesi.....	191
§19. ÇOCUK MALLARI	192
§20. NAFKA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	192
I. Genel Açıklama	192
II. Nafaka Yükümlülükleri.....	192
III. Nafaka talebinde sıra (TMK 365/1).....	193
IV. Nafaka Mikdarı: Davacının geçinmesi için gerekli ve nafaka yükümlüsünün de malî gücüne uygun bir meblağ olmalıdır. (TMK. 365 ve TMK. 366'nın bütünü okuyunuz.)	193
§21. EV DÜZENİ	193
I. Ev kavramı	193
II. Ev başkanı.....	194
III. Ev başkanının görev ve sorumluluğu	194
IV. Evde birlikte yaşayan altsoyun emek ve gelirini aileye özülemiş olması(TMK.370)	195

§22. AİLE MALLARI	195
§23. BİREYİN KORUNMASI ÖNLEMLERİ	196
I. Genel açıklama	196
II. Vesayeti gerektiren haller	196
§24. KAYYIMLIK VE YASAL DANIŞMANLIK	197
I. Kayyımlık	197
II. Yasal danışmanlık.....	198
III. Vasînin göreve başlaması (TMK. 438-447)	198
§25. VESAYET DAİRELERİNİN GÖREVLERİ	198
§26. VESAYET ORGANLARININ SORUMLULUĞU.....	199